

Sprog i Norden

Titel: Språksamarbeid i Norden 1988

Forfatter: Ståle Løland

Kilde: Sprog i Norden, 1989, s. 107-111

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Nordisk språksekretariat

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Språksamarbeid i Norden 1988

Av Ståle Løland

Nordisk språksekretariat

Nordisk språksekretariat ble opprettet i 1978 som et samarbeidsorgan for språknemndene i Norden og andre som arbeider med nordiske språkspørsmål. Ifølge instruksjonen skal sekretariatet arbeide for å bevare og styrke det språklige fellesskapet i Norden og for å fremme den nordiske språkforståelsen. Dette skal sekretariatet gjøre blant annet ved å være rådgivende og koordinerende organ i nordiske språkspørsmål, ta initiativ til forskningsprosjekter, følge grannespråksundervisningen på alle utdanningsnivåer, samarbeide med massemediene, medvirke ved ordboksprosjekter, gi ut skrifter og arrangere nordiske møter om språkspørsmål.

Organisasjon

Nordisk språksekretariat blir ledet av et styre på tolv personer som representerer samtlige språk og språknemnder i Norden. Styret utpeker blant sine medlemmer et arbeidsutvalg med en representant fra Dansk Sprognævn, en fra Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland, en fra Norsk språkråd og en fra Svenska språknämnden. Formannen i styret er samtidig formann i arbeidsutvalget. Sekretariatets fellesnordiske administrasjon er plassert ved Norsk språkråd i Oslo. I 1988 har sekretariatet hatt fire ansatte: en sekretariatssjef, en pedagogisk konsulent (førstekonsulent), en konsulent og en førstekontorfullmektig i halv stilling.

Margareta Westman har i 1988 gått inn som Svenska språknämndens representant i Språksekretariatet etter Bertil Molde, som har trukket seg på grunn av sykdom.

Virksomheten i 1988

Aktiviteten i 1988 har vært vesentlig utvidet i forhold til 1987, takket være en økning av prosjektmidlene på ca. 100 000 nkr og ekstrabevilgninger på til sammen ca. 330 000 nkr. Arbeidsmengden har også økt etter hvert som Språksekretariatet har blitt bedre kjent.

Møter, kurs og konferanser

Det årlige styremøtet i Nordisk språksekretariat ble holdt i Kristiansund 18.–19. august i tilknytning til det 35. nordiske språkmøtet 19.–21. august. Hovedemnene for det nordiske språkmøtet var «Ideene og framtidsoppgavene for det nordiske språksamarbeidet» og «Den engelsk-amerikanske påvirkningen på de nordiske språkene». Hovedinnleggene fra møtet er publisert i dette nummeret av Språk i Norden.

Arbeidsutvalget og de nordiske sekretærene i Dansk Sprognævn, Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland, Norsk språkråd og Svenska språknämnden har hatt tre møter. Dessuten har det vært ett sekretærmøte. Ett av møtene var lagt til Tallinn, der arbeidsutvalget og de nordiske sekretærene besøkte Keele ja kirjanduse instituut (det estiske vitenskapsakademis institutt for språk og litteratur).

I 1988 har Språksekretariatet vært arrangør eller medarrangør av disse møtene, kursene og konferansene:

Orden i Norden. Grannspråksundervisning i skolan (Hässelby slott, Stockholm 8.–9. februar, i samarbeid med Föreningen Nordens skolnämnd og Nordisk kulturcentrum – Hässelby slott)

Ny giv i grannespråksundervisningen. Nordisk seminar for lektorer ved svenske lærerhøgskoler og universiteter (Voksenåsen ved Oslo 17.–20. mai, i samarbeid med Svenskhemmet Voksenåsen)

Gode granner? Et kurs i nordisk språk- og kulturforståelse (Kungälv 12.–16. september, i samarbeid med Nordiska språk- och informationscentret og Nordens folkliga akademi)

Seminar om brevveksling mellom skoleklasser i Norden
(Lysebu ved Oslo 13.-14. oktober)

Nordisk konferanse om tv-teksting (Schæffergården ved
København 25.-27. november)

Konferanse om de ikke-skandinaviske språkene i Norden
(Bergen 2. - 4. desember, i samarbeid med Nordiska
språk- og informationscentret)

Representanter for Språksekretariatet har som vanlig orientert om nordisk språksamarbeid og nordiske språkspørsmål ved møter, kurs, konferanser o.l.

Samarbeid

Sekretariatssjefen representerer Språksekretariatet i Nordisk ministerråds språkutvalg, som blant annet har fått i oppdrag å utarbeide et nytt handlingsprogram for språklig samarbeid i Norden (jf. nedenfor). Sekretariatet samarbeider med morsmållærernes og terminologisentralenes nordiske organer – Nordspråk og Nordterm – og deltar på deres fellesmøter. Språksekretariatet har også faste samarbeidsmøter med Nordiska språk- og informationscentret i Helsingfors.

Skrifter

I 1988 gav Nordisk språksekretariat ut disse skriftene: Språk i Norden 1988, Undervisning i skandinaviske språk på Island, Færøyene og Grønland, Språknemndenes telefonrådgivning og Ny giv i grannespråksundervisningen. Sammen med Bokklubben Norden gav sekretariatet dessuten ut to frekvensbaserte ordlister, en norsk-svensk og en dansk-svensk.

Grannespråksundervisningen

Språksekretariatet har i 1988 arrangert flere konferanser og gitt ut skrifter med tilknytning til grannespråksundervisningen (jf. ovenfor). Den pedagogiske konsulenten har som tidligere besøkt skoler, skolemyndigheter og lærerutdanningsinstitusjoner og orientert om grannespråksundervisningen. Konsulenten har også vært med på å utarbeide læremidler, metodiske veiledninger o.l.

Uttalelser

Språksekretariatet har i 1988 uttalt seg om disse sakene: de nordiske lektoratene ved Stockholms universitet (til universitetsstyrelsen i Stockholm), utredningen «Verksamheten vid samarbetsnämnden för de nordiske lektoratsadministrasjonerna under försöksperioden 1984–1987» (til Nordisk ministerråd), medlemsforslag «om grundande av ett nordiskt översättarcentrum i Vasa» (til Nordisk råd), medlemsforslag «om en nordisk stipendieordning för skönlitterär översättning» (til Nordisk råd), bruken av bokstavene å og ö i dansk og norsk tekst-tv (til kringkastingsselskapene i Danmark og Norge), rapporten «Kontroll og vurdering av skolesamarbeidet i Nordisk Ministerråds regi» (til Nordisk ministerråd), forslag om en nordisk bokserie (til Nordisk råd).

Frekvensbaserte ordlister

Språksekretariatet har tatt initiativet til og deltatt i arbeidet med seks frekvensbaserte ordlister mellom dansk-norsk-svensk. I 1988 fullførte sekretariatet arbeidet med og gav ut to av disse ordlistene, en norsk-svensk og en dansk-svensk.

Sekretariatet har deltatt i arbeidet med en ny utgave av Nordisk forvaltningsordbok, som Nordisk råd gir ut.

Den nordiske nyordsundersøkelsen

De nordiske språknemndene har i 1988 fortsatt med å registrere nye ord og uttrykk som blir brukt i massemedier, faglitteratur osv. Dette arbeidet er nyttig blant annet når det gjelder å finne nordiske avløserord for fremmede uttrykk. Språksekretariatet vil siden vurdere om det skal gis ut en samnordisk nyordsbok ved årtusensskiftet.

Språkspalte i Nordisk Kontakt

Språksekretariatet har i 1988 redigert en fast språkspalte i tidsskriftet Nordisk Kontakt. Tidsskriftet blir utgitt av Nordisk råd og kommer med 16–17 nummer i året. Blant de emnene som har vært tatt opp, kan nevnes: Å forstå hverandre i Norden, Norden eller Skandinavia?, Hvorfor ikke engelsk?, Språkene i Norden, Nordisk språkforståelse på Island.

Nytt handlingsprogram for språklig samarbeid i Norden

Nordisk ministerråd har nedsatt et språkutvalg som i løpet av 1988 har utarbeidet et utkast til et nytt handlingsprogram for språklig samarbeid i Norden. Språksekretariatet har vært representert i utvalget ved sekretariatssjefen. Saken har vært behandlet i Språksekretariatets styre og arbeidsutvalg.

Kommunikasjonen på nordiske møter – en undersøkelse

Språksekretariatet har engasjert fil.kand. Ulla Börestam ved Uppsala universitet som leder av et prosjekt som går ut på å kartlegge og analysere kommunikasjonen på nordiske møter. Prosjektet ble påbegynt høsten 1988 og skal etter planen være ferdig i 1992.

Språkspørsmål

I samarbeid med språknemndene har Språksekretariatet også i 1988 behandlet språkspørsmål med sikte på å komme fram til fellesnordiske anbefalinger. Det gjelder for eksempel spørsmål om nordiske avløserord for engelske uttrykk, geografiske navn og tekniske skriveregler. Av større språklige spørsmål kan det nevnes at Språksekretariatet har utarbeidet et forslag til fellesnordiske regler for transkribering av arabiske navn.